

LÍNIA DIRECTA

IX

Antoni I. Alomar i Aina Moll

Palma
2002

Aquests articles foren publicats al *Diario de Mallorca* amb el suport de la Campanya de Normalització Lingüística.

© del text: Aina Moll i Antoni I. Alomar, segons l'autoria dels textos, 2002.

© de l'edició: Conselleria d'Educació i Cultura, Direcció General de Política Lingüística.

Producció: Produccions Estelroig. C/ de l'Ermità, 17. 07240 Sant Joan.

Dipòsit Legal: PM 2210-2002

XVII

Presentació del Diccionari de l'IEC

L'acte de presentació del Diccionari de la Llengua Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans, celebrat dilluns passat al teatre Principal, va tenir la solemnitat que l'ocasió reclamava, i no va desmerèixer gens de les presentacions que se n'han fet a Barcelona, València, Lleida i Perpinyà.

El van presidir l'Honorable President del Govern Balear i el President de l'IEC, flanquejats pel Rector de la Universitat de les Illes Balears, el

el DCVB: «y estaban tan estorats / com es gat d'en para cañas» (1706), «Conversació de dos cotxers», *Almanaque para las Islas Baleares*, Palma, 1879, p. 117.

⁴ «Qualque pic, de tot lo dia/ es gat no surt d'es fogó/ i vas amb tant de bastó/ i randes per sa camia!», R. Ginard, *Cançoners popular de Mallorca* II, § 43, p. 276. «Sa fia anirà ufana/ amb so ventai tan daurat./ i son pare, que se tap/ amb aquella pell de gat/ que sol 'gafar amb tanta gana» (Bim.) *ibid.* II,8 § 299, p. 291. A les pàgines 25-26 hi ha 30 gloses amb la paraula «moix» i formes flexionades i cap amb «gat», encara que hi pot haver hagut canvis si no afectaven la rima.

⁵ Vegeu J. Mascaró, *Corpus de Toponímia de Mallorca*.

Vicepresident de la Secció Filològica de l'IEC —el mallorquí Joan Veny—, el Conseller de Cultura del Consell Insular de Mallorca, el Cap del Departament de Català de la UIB, el coeditor mallorquí del Diccionari i el President de l'Obra Cultural Balear.

La platea (i el pis alt, i qualche llotja) feia goig, tant pel nombre i l'actitud del públic, com per la presència d'autoritats a les files zero: el Delegat del Govern, el Conseller de Cultura, Educació i Esports, els directors generals d'Educació i de Política Lingüística, representants de l'Ajuntament i del Parlament..., i també ensenyants de tots els nivells, veterans lluitadors per la llengua en els temps difícils del franquisme i joves estudiants que no es saben imaginar una època en què el català no figurava en els currículums escolars i era ensenyat, de manera clandestina o simplement tolerada, a petits grups de voluntaris fora de l'horari escolar.

En resum, participants i assistents eren una bona mostra de la diversitat de la comunitat de llengua i cultura catalana a la qual va adreçat el Diccionari, com a diccionari de tots, que presenta la llengua de tots, i amb el qual tots —joves i vells, autoritats i societat civil, illencs, «principatins» i valencians, ensenyants i estudiants, escriptors i lectors (comptat és clar, en cada grup el sector femení corresponent)— ens podem sentir identificats.

Els vuit oradors presentaren el llibre des de l'òptica de la representativitat que ostentaven en aquell acte: des de la reivindicació de la llengua per part de la societat civil fins al compromís del cap del Govern d'assumir-ne la normalització d'acord amb l'Estatut i la Llei de Normalització Lingüística, passant per la presentació de l'Institut d'Estudis Catalans com a alta acadèmia científica de la llengua catalana amb competència en tot el seu àmbit geogràfic, per l'exposició del caràcter global que té el diccionari i dels criteris amb què s'hi han introduït milers de mots provinents d'àrees geogràfiques (entre elles la nostra) que no hi estaven prou representades, o de la nova terminologia científica i tecnològica, i del caràcter «pancatalà» del grup editor, format per tres grans editorials de Catalunya, una del País Valencià i una de Mallorca..., tot va ser un reconeixement explícit i un exemple pràctic de la unitat de la llengua catalana i del respecte i protecció de les seves modalitats geogràfiques i de la varietat de registres que correspon a les circumstàncies diverses de la comunicació.

Així, tots els oradors van fer ús del registre formal de llengua que la situació requeria, evitant les formes col·loquials que haurien estat adequades en una conversa amistosa. Tots els illencs —mallorquins i menorquí— seguiren la nostra tradició secular d'emprar l'article «formal» el, la i no el col·loquial es, sa, nosaltres i nostre, saber, etc., en lloc dels col·loquials noltros, nostro, sebre, etc.,

i el Dr. Castellet evità les formes col·loquials del català central, com naltros, sapiguer, coneixe'ns (per «conèixer-nos») i moltes d'altres que en podríem citar. De manera que uns i altres coincidiren a usar la modalitat estàndard pròpia de la solemnitat de l'acte. Ara bé, ningú hauria pogut dubtar que Antoni Mir i Joan Miralles parlaven mallorquí, el Dr. Huguet menorquí i el Dr. Castellet català central: la tria de les paraules, la fonètica i, sobretot, l'entonació, donaven testimoni clar de la procedència de cadascú. I aquesta demostració pràctica reforçava allò que els diferents oradors expressaven amb més insistència: la compatibilitat de la unitat de la llengua amb la riquesa de les seves modalitats, i la importància de la modalitat estàndard com a modalitat comuna pròpia de la llengua literària i científica i de les situacions formals i actes solemnes com el que en aquell moment celebràvem.

Les nostres autoritats acadèmiques i administratives demostraren, una vegada més, que poden i saben usar aquesta modalitat estàndard del català sense abandonar els trets característics de les modalitats illenques, i estic segura que els assistents van percebre perfectament que aquest ús no «rebaixa» les modalitats insulars sinó que, ben al contrari, les prestigia, conferint-los una major dignitat.

Per això no puc resistir la temptació de lamentar, una vegada més, que no es faci ús habitual de la modalitat estàndard en totes les ocasions en què la formalitat de la situació ho exigeix. Només el dia que l'estàndard brolli espontàniament en discursos, classes, mitjans de comunicació i avisos públics de tota casta, i que tots siguem capaços de passar de la modalitat col·loquial a l'estàndard amb la mateixa naturalitat que ara passam del mallorquí/menorquí/eivissenc (col·loquials) al castellà (estàndard) podem dir que el català és una llengua de cultura normalitzada i que nosaltres som parlants normals d'una llengua europea del segle XXI.

Ja he dit altres vegades que sé que és difícil rompre la inèrcia diglòssica individualment, però fàcil si els dirigents polítics i culturals en donen exemple al poble. Si des del Parlament, de la Universitat i de l'Administració es prenguessin acords per emprar l'estàndard en les actuacions formals dels àmbits respectius, tot mantenint els usos col·loquials en la relació interpersonal, la força de l'exemple de mestres i governants ens faria fer una enorme passa endavant en el camí de la normalització.- A. M. (27/11/95)